

רבי אלעזר אמר, בא וראה, עד שלא נמול
 אברהם, לא דבר עמו אלא מתוך דרגה
 תחתונה, והדרגות העליונות לא היו קימות על
 אותה דרגה תחתונה. כיון שנמול מה כתוב? וירא
 אליו ה'. למי? שהרי לא כתוב וירא ה' אל אברהם?
 שאם לאברהם אז מה השבח כאן יותר מבהתחלה
 עד שלא נמול שכתוב וירא ה' אל אברהם? אלא
 סוד נסתר הוא. וירא אליו ה' - לאותה דרגה
 שדברה עמו, מה שלא היה מקדם לזה עד שלא
 נמול. שפעת התגלה הקול והתחבר בדבור כשדבר
 עמו. והוא ישב פתח האהל. והוא - ולא גלה מי.
 אלא כאן גלה את החכמה שכל הדרגות שרויות
 על הדרגה התחתונה הזו אחר שנמול אברהם.

רבי אלעזר אמר, תא חזי, עד דלא אתגזר אברהם
 לא הנה מליל עמיה אלא מגו דרגא תתאה,
 ודרגין עלאין לא הוו קיימי על ההיא דרגא תתאה.
 כיון דאתגזר מה פתיב וירא אליו יי. למאן, דהא
 לא פתיב וירא יי אל אברהם. דאי לאברהם מאי
 שבחא הכא יתיר מבקדמיתא עד לא אתגזר דכתיב
 וירא יי אל אברהם. אלא רזא סתימא איהו, וירא
 אליו יי. למהו דרגא דמליל עמיה, מה דלא הנה
 מקדמת דנא עד דלא אתגזר. דהשתא אתגלי קול
 ואתחבר בדבור כד מליל עמיה. והוא ישב פתח
 האהל. והוא ולא גלי מאן. אלא הכא גלי חכמתא
 דכלהו דרגין שרו על האי דרגא תתאה בתר
 דאתגזר אברהם.



עצמו ככה מפני שגופו לא היה מוזכר עור כ"כ שימשך אחר רצון השי"ת. לוח היה דומה עליו כמשא, כראיאת כשי"ס (כרכה ז) לא היה אדם שקראו להקט"ה ארון עד שבא אברהם וקראו ארון, היינו שהיה נראה לו מה שקיים רצון השי"ת כמשא, שיש לו ארון הגוור עליו, והוא העבר המוכרח לעשות כפי אשר יצווה, ולענין דאיחא ג"כ כשי"ס (כרכה ז) אלופינו ומסובלים, אלופינו כחורה ומסובלים במצות, כי ארון ואלוף הם ענין אחד. וכ"ז היה קודם שמל את עצמו, אבל אחר שמל את עצמו נמלה לו אור חדש בזה עצמו, וקיים כל הדי"ת בשמחה ורצון הלב. מפני שעתה גם גופו היה צריך להכריח את עצמו השי"ת, ולא היה צריך להכריח את עצמו כמקורם, אך גם בלא דעת היה נמשך אחר רצון השי"ת, ולא היו המצות דומות עליו כמשא, כי ראה שהמצות נשאות אותו כמו שהארון היה נושא את נושאו, והיה בו בקביעות, מפני שזו המצוה היא בתמידות עם האדם כלי הפסק, ואף במקום שאין בו דעת כגון בשניה וכבית המרחץ כ"ו. וזה הוא דאיחא כמדרש רבה (ויקול פה) בענה"ז ויהי נוחנת ככס חכמה אבל לעתיד ויהי נוחנת ככס חיים, וכן הכתוב אומר ונחתי רוחי ככס וחייתם. הענין בזה, כי חיים מרמז על דביקות מתחלה קודם שמל את עצמו קיים את כל המתנה כולה, אכן שהיה צריך להכריח את

קומי אורי, שיהיה קיום והתחזקות להאור הגוור גם עתה בדי"ת ומצוה, כי בא אור, כאשר ימלה האור העליון מדי"ב. וזה הוא כוונת הוה"ק, וירא אליו ה' לההוא דרגא דמליל עמיה מה דלא היה מקדמה רגא, היינו שיהי סובל מהם, ועתה הופיע עתה רק שהיה סובל מהם, ועתה הופיע בהם אור השי"ת בהגלותו אליו, כי לא נאמר לו כאן שום מאמר ודבר חדש. והבטורה שכתבשך מלידת יצחק היה ע"י המלאכים. אכן שעתה נמלה לו האור הטמון ונגוון בכל הפעולות ועבודות שפעל עד עתה, שבשעת עשייה היו דומות עליו לסבל, מפני שלא ראה האור הגוור בהם, וכזה ההתמלות דאה את האור הכלול בהם, והרגיש בזה עצמו שמחה ורצון הלב מה שלא היה לו עד עתה, כי די"ת היו כליחותי נוכעין לו אף קודם זה ההתמלות כדאיתא במדרש רבה (חיי סא), ועתה היה ההשפעה מדי"ת באור ושמחה הלב עד אין שיעור: וכן נראה אף בימינו חילוקים בין אנשים גורלים יקרי העור, שלפעמים עובדים את השי"ת בשמחה חריזות וחריצות, ולפעמים אין כוונת כס כ"כ החשק והחריזות לקיים רצון השי"ת, עד שצורכיכם להכריח את עצמם לעבודת השי"ת. וכן הוא הענין ג"כ באצ"ה, שאף שגם מתחלה קודם שמל את עצמו קיים את כל המתנה כולה, אכן שהיה צריך להכריח את

כ. כמבואר במאמר הקודם עיי"ש.
כפ"י צריך פרשת מקץ את א הברא מספר דברי מנחם מוהר"ק מרימנוב זי"ע ונצטט כאן מהספר דברי מנחם על הפסוק וישלח אברהם את ידו ויקח את המאלת ונו'. ומבאר שם בתוך הדברים: כי כל אבר ואבר שבו נתקדש כל כך, עד שעשו ביצמם מצות השי"ת בלא פעולת כוחו של אברהם, דהיינו, הגולים הלכו מעצמם הדידם עשו פעולתם מעצמם בלא כוח והוגשות כלל, כי כל האברים קשורים ללב, ולכן היה דבוק בה' ומשתוקק למהר לעשות מצות הבורא ית'. ועיי"ש בהמשך דבריו מה שמשפר באורך הענין זה במעשה העקידה.

כח. כמו שהבאר לעיל פרשה זו את ד ר"ה וגמר ד"ה ושלילמות ובהערה טו שם. עיי"ן עור לקמן פרשה זו את כז.

ואצ"ה שהיה המקור הראשון מזה המצוה, והיה כלול בו השמחה והאהבה מכל בני ישראל ממשך כל הששת אלפים שנה כ"ב. לזה נמלה אליו עתה השם הו"ה, אחר שהיה לו מתחלה עבודת גדולות וצמצומים רבים מלבושיו של רצון השי"ת, ועיי" הלבש בא לפינותיו רצון השי"ת, וזהו לההוא דרגא דמליל עמיה מה דלא היה מקדמת דנא. ועיי" מרמז ג"כ מה דכתיב וירא אליי, היינו לחדש שדי"י, שהוא הדרגא דמליל עמיה מקדמת דנא, שהיה עובד בכל העבודות וצמצומים, עיי" נמלה עתה אליו השם הו"ה, והעומק מזה הענין הוא, שמה שהשי"ת צוה לאצ"ה לטול כשר ערלתו הבין עד היכן עלה הדרגא דיליה, שמה המאמר שאמר השי"ת אליו ואתה את בריחי תשמנו, הכין שבאמת הוא אני הנה בריחי אתך, והוא עיי" שמשך נפשו להשי"ת וקרא שמו כפי כל, לכן האיר לו השי"ת בענה"ז על ההוא דרגא דמליל עמיה גוול התמלות אור שלא בהדרגה, ועתה מסר לו את האור הזה בתפיסתו כ"ב, ומשה רבינו עיי"ה חמי

כ. כולל פרשה זו את א כסופו.
כז. לעיל פרשת לך את כז.
כח. הענין נמבאר בבית יצחק שבות תחלת פרשת וירא מאמרם א - יא. ועיי" עור בתפארת העיפי על זהו פרשת וירא ואת דף כז כ"ב על הענין שם.
כח. מבוואר ענין זה בשיחת מלאכי הש"ת למתן רבי צדוק הכהן זי"ע פרק ב (דף יא): ד"ה ונכר: ונכר אמור זי"ל (אבות פ"ה מ"ג) לפום צערא אנא וכי' לפום הצער במעשה, ר"ל כפי גוול כפיה היצד במעשה העושי דבר, כך הוא השכר הכא אח"כ, בענין לשמוע קול דבר, ונכר שאיחא אל היצאה והמעלה אל החסדן. כמו שתאמר, שהיו רב ויקר צריך שמירה הבאה נמשכה אל היצאה והמעלה אל החסדן. וזהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא יותר מדבר מופט, כי יחמי מועד לקלקל, שיהו משתחלים עליו. וכן בנפש, שכל שמלחלה גדולה, והיינו שיותר יש בה כח אלקי, ונהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא כח אלקי, שלכן דורקא האדם שהוא בעלם אלקים יש בו היצו והנטייה אל הוי"ו. ולכן גם כח זה של הנפשים הוא גוול אצלו נרדף שמירה, שהוא מעלה עושי דברו בימי חוקי. וילאו דהא, לפום צערא, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הבאה אח"כ היא אצלו בימי, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הוא מצידי על חוקי המעלה.

כ. כולל פרשה זו את א כסופו.
כז. לעיל פרשת לך את כז.
כח. הענין נמבאר בבית יצחק שבות תחלת פרשת וירא מאמרם א - יא. ועיי" עור בתפארת העיפי על זהו פרשת וירא ואת דף כז כ"ב על הענין שם.
כח. מבוואר ענין זה בשיחת מלאכי הש"ת למתן רבי צדוק הכהן זי"ע פרק ב (דף יא): ד"ה ונכר: ונכר אמור זי"ל (אבות פ"ה מ"ג) לפום צערא אנא וכי' לפום הצער במעשה, ר"ל כפי גוול כפיה היצד במעשה העושי דבר, כך הוא השכר הכא אח"כ, בענין לשמוע קול דבר, ונכר שאיחא אל היצאה והמעלה אל החסדן. כמו שתאמר, שהיו רב ויקר צריך שמירה הבאה נמשכה אל היצאה והמעלה אל החסדן. וזהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא יותר מדבר מופט, כי יחמי מועד לקלקל, שיהו משתחלים עליו. וכן בנפש, שכל שמלחלה גדולה, והיינו שיותר יש בה כח אלקי, ונהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא כח אלקי, שלכן דורקא האדם שהוא בעלם אלקים יש בו היצו והנטייה אל הוי"ו. ולכן גם כח זה של הנפשים הוא גוול אצלו נרדף שמירה, שהוא מעלה עושי דברו בימי חוקי. וילאו דהא, לפום צערא, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הבאה אח"כ היא אצלו בימי, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הוא מצידי על חוקי המעלה.

כ. כולל פרשה זו את א כסופו.
כז. לעיל פרשת לך את כז.
כח. הענין נמבאר בבית יצחק שבות תחלת פרשת וירא מאמרם א - יא. ועיי" עור בתפארת העיפי על זהו פרשת וירא ואת דף כז כ"ב על הענין שם.
כח. מבוואר ענין זה בשיחת מלאכי הש"ת למתן רבי צדוק הכהן זי"ע פרק ב (דף יא): ד"ה ונכר: ונכר אמור זי"ל (אבות פ"ה מ"ג) לפום צערא אנא וכי' לפום הצער במעשה, ר"ל כפי גוול כפיה היצד במעשה העושי דבר, כך הוא השכר הכא אח"כ, בענין לשמוע קול דבר, ונכר שאיחא אל היצאה והמעלה אל החסדן. כמו שתאמר, שהיו רב ויקר צריך שמירה הבאה נמשכה אל היצאה והמעלה אל החסדן. וזהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא יותר מדבר מופט, כי יחמי מועד לקלקל, שיהו משתחלים עליו. וכן בנפש, שכל שמלחלה גדולה, והיינו שיותר יש בה כח אלקי, ונהו כב אמרנו שגם הכח הוצו אל הוי"ו הוא כח אלקי, שלכן דורקא האדם שהוא בעלם אלקים יש בו היצו והנטייה אל הוי"ו. ולכן גם כח זה של הנפשים הוא גוול אצלו נרדף שמירה, שהוא מעלה עושי דברו בימי חוקי. וילאו דהא, לפום צערא, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הבאה אח"כ היא אצלו בימי, שגם האברא הוא גוול, שמעלה נפשו גדולה ג"כ לעיני השמיעה הוא מצידי על חוקי המעלה.

לגמרי רק לפרוע לנתקה ממקומה מנטי, מפני שהיחה דבוקה בהעור הראשון הרע ככולו והיחה מקבלת ממנו, ואם יניחו את העור השני על מקומו איז יתעורר בו כח הקליפה שנמצא בעור הראשון, ואף שנמצא בעור השני גם קדושה, אכן מפני דביקותה להעור הראשון שהוא רק קליפה לכן מטעין אותו ממקומו מעט, שהה מרמו על קדש עצמך במותר לו, ופורעין את העור השני שע"ז לא יוכר עוד מקומו הראשון, כמד"א (משלי"ו) פתעוהו אל תעבר בו, וכענין דאיחא בש"ס (יבמות נא) שניות לערות מנין שנאמר (משלי"ו) פרעה אל תעבר בו. שזה הוא גדר וסייע כל יבא ארם ליי ערה ממש"ז. וכן הוא המצוה משני מעשרות מעשר ראשון ושני. מעשר ראשון

ענין עשרת העולמות שנתחכו לפני בריאת העולם כסוד בונה עולמות ומחריכו, ונמו סודן כשבעת מלכי אדם כמבואר בזוהר הקדוש בארזא רבה פ' נשא. נחבאר באריות כחוכן רבנו הא"י ז"ע בהרבה מקומות, ונקיותם מרובם הם עולם הנקיות. ומתח המלכים ומד חוכן העולמות נקאת השביעה, ועולם החיות מולד המיוני שהוא הוד שככתב שם אשתו ולא כתב ביה מיתה. עיי' בפ"י החיים שער ט - שער שביבת הכלים - פול"ת, שער התקוות ולבנו האר"י כדורש באור החדש שיצא מן המצוה עיי"ש. ורבות נתבאר ענין זה בספדנו בטעמי השביעה ובטעם עולם החיות. עיי' לעיל פרשת נח אות כ, לקמן פ' וישלח אות א בסופו, אות מד ד"ה וזהו. כמבואר בזוהר הק' בהרבה מקומות עיי' זוהר יתרו צב. ברעיא מהימנא, פ' אמור צב: 72.

כמו שנתבאר בשער המצוות לרובנו האר"י ל פרשת לך בסופו: ובהו נבאר מצות המילה, כי הגה בתחלה כוונתם את העולה, והיא עור החיצון, הכלי החיצון מגז הכלים של היסוד, מבחי' זמן העיבור, ויען שם אחיזת החיצונים, לכן כוונתו העולה היא (משליכין) אותה, ואח"כ פורעין העור שלפנים ממש, שהוא הכלי הפנימי של היסוד, ומשליכין אותו, כמו שהוא בחי' אלוהים שהוא דין, אלא שהוא קודש, ולכן אין כוונתו ומשליכין אותו, כמו עור החיצון. אמנם כוונתו לפדות, כדי שתגלה הכלי הג' של היסוד הפנימי שבכולם האמיתי, הנקרא קדש קדשים, ובהתגלותו תתבטל אחיזת החיצונים. עכ"ל"ק, ומבואר בספר הנפס - גתה של פסח ד"ה ואעבור עליו: ובמילה עצמה נמצא אלא השנים, דינא ורחמי, הרימו למילה ופריעה, שמילה הוא מה שהוא רע לגמרי, וצריך להסיר ולהפריד הרע, שבות המקום יש שבוה גדולה, שהאים יוכל לשכות ח"ו כשהי"ח לגמרי. ומצוה פריעה הוא בהעור השני הובוק להחלה, וצריכין להסיר ולשנות המקום, כמה שפוצה את העור הובוק להפולה, שלא יוכל לעורר השכחה כמקום מהמם דביקותו. לכן המצוה היא לפדות, היינו לחיות ממקומו ראשון ולא להשליכו וכי'. כמו כן באן שמעוה מן זה המקום שלא יוכל עוד לבא לזה וכדכתב (משלי"ו) פתעה אל תעבור בו. שמוה הפסוק למוד חכודל

זה הוא חיים האמיתיים, ובעוה"ז הדי"ת משפיעים באדם חכמה, שהאדם מבין בהנבחה מה הוא רצון הש"ת, אכן שצריך להכריח את עצמו להמשך אחר רצון הש"ת, אבל לעתיד, רוחו נותנת בכס חיים, היינו כאשר יגלה הש"ת את האור הגנוז בד"ת, אז ירדוף האדם לדעת את הש"ת בשמחה חלה וברצונו הטוב, וזה הוא כוונת הוזה"ק, לההוא דרגא דמקלל עמיה מה דלא היה ליה מקדמת דנא, ונוכל לשער עד היכן גדלה השמחה והמשק באאע"ה לקיים מצוה הש"ת את שמל את עצמו, כי עוד קודם שנמל היה מקיים כל המורה כולה, וכדאי היה שמה טוב לב מזה שקיים מצוה הש"ת, ואחר שמל את עצמו נחוספה לו עוד יותר ויותר אהבה וחשק ושמחה עד אין שיעור לקיים מצוה הש"ת ז"ע:

(ו) וירא אליו ה' באלוני סמרא והוא יושב פתח האהל בתם ריפם. אליו מורה, שהש"ת גם כוונתו אליו במדתו מהו החסד, ובראיתא גם כוונתו אליו (וירא צת) להתאזר דרגא דייגלה, והוא, כי כעת שהאדם עומד לנוכח הש"ת אז איננו חסר לנפשו כלום, אכן כאשר יסתר מעט מנגד פניו איז נראה לו לאדם שחסר לנפשו, ולזה, כאשר נמל אאע"ה וחלה, איז היה נזמה לו שהוא מודחק מהש"ת, יען כי חסר לו בריאות גופו, ונראה אליו הש"ת, שבאמת הוא עומד לנגוד כמות טובתו וחסדו, עיי' מרמוס תכתב אליו, כי הוא לבוש למדת החסד'ל:

הענין מובאר בתפארת יוסף מסכת חגיגה (ג): ד"ה ואף: כמו שמצינו במדרש (תתעמא ל' יא) גבי אבות הקדושים, קיים אברהם אבינו כל התורה כולה אפילו עירובי תבשילין, והוא יען שכל מנהגו ותפשו היה רק אוז פני ד', ולהכיר בכל הכריזם שבעולם התבלת המנותן, לאו נעשו שתי נליחותי כשתי מעיינות וקיים כל התורה גם טרם שנתנה המורה, כי הכיר אותם בנפש בעצמו כגיל חכמה ומבשרי אחיה אלה. עיי' בתפארת החשיב כי זוהר וכתב ומבשרי אחיה אלה. ל' עיי' כמבואר לעיל פרשת נח אות ב ד"ה והענין, פי' לך אות ב' ד"ה והנה.